

РЕЦЕНЗІЇ

РЕЦЕНЗІЯ

**на монографію Ніколаєнко Т.Б., кандидата юридичних наук,
доцента, на тему: “Теоретико-правові засади призначення та виконання
спеціальних покарань щодо військовослужбовців”**

Актуальність дослідження проблеми призначення та виконання спеціальних покарань щодо військовослужбовців у сучасних умовах не викликає сумніву. Внаслідок масштабного збройного конфлікту на Сході України перед державою постала низка серйозних проблем у сфері забезпечення безпеки країни. В умовах значного збільшення чисельності ЗСУ, перебування значної кількості військових частин у зоні ведення бойових дій відбулося суттєве зростання військової злочинності, поширення фактів порушення військової дисципліни. Це створює загрозу зниження рівня боєздатності військових частин, деморалізації військовослужбовців, падіння авторитету армії та довіри суспільства до неї. Для відвернення зазначеної загрози необхідно вжити комплексних заходів, спрямованих на зміцнення правопорядку та військової дисципліни серед військовослужбовців.

У цей час у галузі кримінального судочинства спостерігаються негативні тенденції: посилення заходів кримінально-правового впливу на військовослужбовців не дає помітних результатів; знижується рівень застосування спеціальних видів покарань; при призначенні покарань не враховуються особливості правового статусу військовослужбовців, що унеможливорює досягнення мети покарання; положення кримінального та кримінально-виконавчого законодавства не повною мірою узгоджуються з нормами, що регулюють порядок проходження військової служби стосовно військовослужбовців, які вчинили злочини. Авторка в рецензованій монографії детально проаналізувала зазначені проблеми і запропонувала шляхи їх вирішення, що свідчить про актуальність, теоретичну та практичну значимість цієї роботи.

У монографії розглянуто історію покарань, застосовуваних до військовослужбовців, і практику їх виконання на території України, визначені теоретико-методологічні основи класифікації спеціальних покарань, що призначаються військовослужбовцям. Дається розгорнута характеристика військовослужбовця як особливого суб'єкта кримінальних правовідносин та визначаються його ознаки. Авторка формулює власне визначення покарання, яке призначається військовослужбовцям, визначає його ознаки та види.

Значну увагу в монографії приділено аналізу правового регулювання призначення військовослужбовцям окремих видів спеціальних покарань. При цьому детально розглянуто підстави та порядок, особливості призначення військовослужбовцям кожного виду спеціального покарання.

Особливістю роботи є те, що в ній поставлені проблеми розглядаються комплексно, аналіз кримінально-правових питань призначення спеціальних покарань військовослужбовцям органічно поєднується з детальним розглядом кримінально-виконавчих питань виконання зазначених проблем. В окремому розділі монографії розглянуті теоретичні та прикладні питання застосування кожного з видів спеціальних покарань – організація їх виконання, умови відбування, виховні заходи, які реалізуються щодо засуджених, тощо.

Заключний розділ книги присвячено розкриттю напрямів удосконалення нормативно-правового регулювання призначення та виконання спеціальних

покарань щодо військовослужбовців. При цьому авторка широко використовує положення законодавства зарубіжних країн із зазначених питань.

За результатами проведеного дослідження в роботі сформульовано низку змін, які пропонується внести до Закону України “Про військовий обов’язок і військову службу”, Кримінального кодексу України, Кримінально-виконавчого кодексу України, постанови Пленуму Верховного Суду України “Про практику призначення військовослужбовцям покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні” від 28 грудня 1996 р. № 15, Інструкції про порядок відбування покарання засуджених військовослужбовців у виді тримання в дисциплінарному батальйоні, а також Інструкції про порядок і умови тримання засуджених, узятих під варту та затриманих військовослужбовців.

Слід відзначити, що розроблені авторкою пропозиції і рекомендації враховують інтеграційний процес входження України до європейського та світового співтовариства, гуманізації стандартів вітчизняної пенітенціарної системи.

Чіткість та логічність структури роботи, детальний аналіз теоретичних і практичних аспектів кожного питання дослідження надали можливість авторці професійно, виважено, науково обґрунтовано визначити тенденції та перспективи розвитку державної політики у сфері реформування кримінальної юстиції та пенітенціарної системи в зазначеній царині, запропонувати власну Концепцію розвитку військової юстиції в частині призначення та відбування покарання військовослужбовцями. Положення та висновки, викладені в роботі, є достатньо обґрунтованими, базуються на достовірних емпіричних даних.

Монографія Т.Б. Ніколаєнко є цілісним науковим дослідженням, виконана на належному теоретико-методологічному рівні. Вона буде, безумовно, корисною для працівників правоохоронних органів, органів прокуратури, персоналу Військової служби правопорядку у Збройних Силах України та працівників судового апарату.

**Доктор юридичних наук,
старший науковий співробітник,
завідувач науково-дослідної
лабораторії кримінологічних досліджень
та проблем запобігання злочинності
ДНДІ МВС України**

О.Г. Кулик